

Lovforslag nr. L 74. Fremsat den 28. oktober 1992 af kulturministeren (Grethe Rostbøll)

Forslag

til

Lov om ændring af ophavsretsloven¹⁾

(Edb-programmer)

§ 1

I lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, jf. lovbekendtgørelse nr. 453 af 23. juni 1989 som ændret ved lov nr. 338 af 14. maj 1992, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 2, udgår: »samt værker i form af edb-programmer« og som stk. 3, indsættes: »Værker i form af edb-programmer henregnes til litterære værker.«

2. § 11 a affattes således:

»§ 11 a. Den, der retmæssigt har erhvervet et edb-program, må fremstille sådanne eksemplarer af programmet og foretage sådanne ændringer i programmet, som er nødvendige for, at erhververen kan benytte det efter dets formål, herunder foretage rettelse af fejl.

Stk. 2. Den, der har ret til at benytte et edb-program, må fremstille et sikkerhedseksemplar af programmet, for så vidt det er nødvendigt for benyttelsen af det. Bestemmelsen i 1. pkt. kan ikke fraviges ved aftale.

Stk. 3. Den, der har ret til at benytte et edb-program, må besigtige, undersøge eller afprøve edb-programmet for at fastslå, hvilke ideer og principper der ligger til grund for de enkelte elementer i programmet, hvis dette sker i forbindelse med sådan indlæsning, visning på skærm, kørsel, overførsel, lagring eller lignende af programmet, som vedkommende er berettiget til at udføre. Bestemmelsen i 1. pkt.

kan ikke fraviges ved aftale.«

3. Efter § 11 a indsættes:

»§ 11 b. Eksemplarfremstilling af et edb-programs kode og oversættelse af kodens form er tilladt, når dette er en forudsætning for at skaffe de oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem et selvstændigt udviklet edb-program og andre edb-programmer, såfremt

- 1) handlingerne udføres af licenshaveren eller af en anden person, der har ret til at benytte et eksemplar af et edb-program, eller på disses vegne af en person, der har tilladelse hertil,
- 2) de oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet, ikke tidligere har været let og hurtigt tilgængelige for de i nr. 1 nævnte personer og
- 3) handlingerne er begrænset til de dele af det oprindelige edb-program, der er nødvendige for at opnå interoperabilitet.

Stk. 2. De oplysninger, der er indhentet i forbindelse med anvendelse af stk. 1, må ikke

- 1) benyttes til andre formål end at gøre det selvstændigt udviklede edb-program interoperabelt,
- 2) videregives til tredjemand, undtagen når dette er nødvendigt for at gøre det selvstændigt udviklede edb-program interoperabelt, eller
- 3) benyttes til udvikling, fremstilling eller

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 91/250, EF-Tidende 1991 L 122, s. 42.

markedsføring af et edb-program, der i sin udtryksform i vid udstrækning svarer til det oprindelige, eller til nogen anden handling, som krænker ophavsretten.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 kan ikke fraviges ved aftale.«

4. I § 23, *stk. 1*, indsættes som 2. pkt.:

»Et eksemplar af et edb-program må dog spredes videre til almenheden, når eksemplaret med ophavsmandens samtykke er solgt eller på anden måde overdraget til andre.«

5. § 23, *stk. 2, nr. 2*, affattes således:

»2) eksemplarer af edb-programmer gennem udlejning eller, hvis programmet foreligger i maskinlæsbar form, gennem udlån.«

6. § 42 *a* ophæves.

7. § 42 *b* affattes således:

»§ 42 *b*. Ophavsretten til et edb-program, der er frembragt af en arbejdstager under udførelsen af dennes arbejde eller efter arbejdsgiverens anvisninger, overgår til arbejdsgiveren, medmindre andet er aftalt.«

8. Efter § 55 *f* indsættes:

»§ 55 *g*. Med bøde straffes den, som forsætligt eller groft uagtsomt omsætter eller i kommercielt øjemed besidder midler, hvis eneste formål er at lette ulovlig fjernelse eller omgåelse af tekniske indretninger, som måtte være anvendt til at beskytte et edb-program. Overtrædelser af 1. pkt. påtales af det offentlige.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1993.

Stk. 2. Loven finder også anvendelse på edb-programmer, som er frembragt før lovens ikrafttræden, men berører ikke handlinger, som er udført, eller rettigheder, som er erhvervet, før dette tidspunkt.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne eller Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget indeholder udelukkende bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 91/250/EØF af 14. maj 1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer, der skal gennemføres i national lovgivning inden den 1. januar 1993.

Den gældende ophavsretslov er fra 1961. Lovens bestemmelser er i vid udstrækning identiske med tilsvarende bestemmelser i de øvrige nordiske ophavsretslove.

Ophavsretsloven er bl.a. blevet ændret ved lov nr. 378 af 7. juni 1989, jf. Folketingstidende 1988-89, Forhandl., sp. 3352, 4463, 9882, 10452, Tillæg A, sp. 3197, Tillæg B, sp. 1405, 1901, og Tillæg C, sp. 1085. Ændringsloven vedrørte bl.a. spørgsmålet om retsbeskyttelsen af edb-programmer. De således gennemførte bestemmelser om edb-programmer byggede på forslag fra Ophavsretsudvalget i betænkning nr. 1064/1986, Ophavsret og edb.

Såvel udvalgsbetænkningen som det til grund liggende lovforslag var på en lang række punkter afstemt med de andre nordiske lande, der også har gennemført lovændringer med henblik på den ophavsretlige beskyttelse af edb-programmer. I Sverige skete dette ved en ændringslov fra juni 1989, i Norge i juni 1990 og i Finland ved en lovændring i januar 1991. I Island gennemførtes særlige edb-bestemmelser i maj 1992.

Med betænkning nr. 1197/1990, Revision af ophavsretslovgivningen, afsluttede det danske Ophavsretsudvalg i maj 1990 sit arbejde, der tog sin begyndelse i 1976. Udvalget har i alt afgivet 8 betænkninger. Også udvalgene i Finland, Norge og Sverige har færdiggjort betænkningsarbejdet. Med udgangspunkt i disse ophavsretsbetænkninger er det hensigten at gennemføre en generel revision af ophavsretsloven. Dette foregår i et tæt departementssamarbejde mellem Kulturministeriet og de andre ophavsretsansvarlige ministerier i Norden. Der forventes fremsat forslag til en ny lov om ophavsret i Folketinget i foråret 1993. Et foreløbigt, departementalt lovudkast blev i maj 1992 sendt til høring hos interesserede organisationer mv. I løbet af efteråret vil der ske yder-

ligere departementsforhandlinger med de andre nordiske lande.

Det foreløbige, departementale lovudkast fra maj 1992 indeholdt tillige bestemmelser til gennemførelse af direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer. Høringen over lovudkastet omfattede således også edb-bestemmelserne. Grunden til, at nærværende lovforslag fremsættes på nuværende tidspunkt, er udelukkende, at direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer skal gennemføres i national lovgivning inden den 1. januar 1993. En gennemførelse af direktivet kan derfor ikke afvente den generelle lovrevision.

EF-Kommissionen fremsatte direktivforslaget om retlig beskyttelse af edb-programmer, KOM (88) 816, i januar 1989, jf. EF-Tidende nr. C 91 af 12. april 1989, s. 4. Rådet (indre marked) vedtog en fælles holdning til direktivforslaget den 13. december 1990. Direktivet blev endeligt vedtaget af Rådet den 14. maj 1991, i uændret skikkelse i forhold til den fælles holdning, jf. EF-Tidende nr. L 122 af 17. maj 1990, s. 42.

Baggrunden for direktivet er, at der hidtil har eksisteret væsentlige forskelle mellem EF-landenes lovgivning om ophavsretlig beskyttelse af edb-programmer. Disse forskelle antages at have en negativ virkning på det indre markeds funktion.

I forhold til gældende dansk ret indeholder direktivet dels bestemmelser, der ikke kræver lovændring, dels bestemmelser, der kræver en mindre lovændring, og dels bestemmelser, der kræver en mere væsentlig ændring af de gældende danske love.

Direktivet svarer i store træk til den i 1989 gennemførte danske lovgivning om ophavsret til edb-programmer. Væsentlige dele af direktivet kræver således ingen ændringer i forhold til gældende ret. Det drejer sig om følgende bestemmelser i direktivet:

- Art. 1, stk. 1, om beskyttelse af edb-programmer som litterære værker og om forberedende designmateriale. Bestemmelsen svarer til den gældende ophavsretslovs § 1, stk. 2, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1, hvor det af redaktionelle

- grunde foreslås at flytte edb-bestemmelsen til et nyt stk. 3.
- Art. 1, stk. 2, om manglende beskyttelse af ideer mv. bag et edb-program. Dette svarer til et generelt princip inden for dansk ophavsret, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1.
  - Art. 1, stk. 3, om værkshøjdekravet ved edb-programmer. Værkshøjdekravet gennemføres ved en henvisning til direktivbestemmelsen i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1.
  - Art. 2, stk. 1, om den originære rettighedshaver svarer til den generelle bestemmelse i ophavsretslovens § 1, stk. 1, hvorefter det er den, der frembringer et værk, der har ophavsretten til det.
  - Art. 2, stk. 2, om edb-programmer udviklet i fællesskab. Denne bestemmelse er opfyldt i den generelle bestemmelse om fællesværker i den gældende ophavsretslovs § 6.
  - Art. 3 om den beskyttede personkreds er opfyldt i den gældende ophavsretslovs § 1, stk. 1, hvorefter det er ophavsmanden til et værk, der har ophavsretten til det. Hvad angår tilknytningen til litterære værker svarer bestemmelsen til lovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.
  - Art. 4, litra a, om eneret til reproduktion (eksemplar fremstilling) af et edb-program svarer til den generelle bestemmelse i ophavsretslovens § 2, stk. 1, hvorefter ophavsmanden har eneret til enhver form for eksemplar fremstilling af edb-programmet.
  - Art. 4, litra b, om eneret til bearbejdelse og anden form for ændring af et edb-program er opfyldt i de generelle bestemmelser i ophavsretslovens § 2, stk. 1, og § 4, stk. 1, der implicit indeholder en sådan eneret til at foretage ændringer, jf. herved Bernerkonventionens art. 12. I forbindelse med den generelle lovrevision vil det blive overvejet at foreslå en generel bestemmelse, der som en grundlæggende beføjelse eksplicit giver ophavsmanden en beskyttelse mod, at værket bearbejdes eller på anden måde ændres uden samtykke. Der stilles ikke forslag om en eksplicit ændringsret særlig for edb-programmer, da en sådan bestemmelse kunne skabe usikkerhed om gældende ret m.h.t. andre værksarter.
  - Art. 7, stk. 1, litra a, om sanktioner mod omsætning af ulovlige kopier af et edb-program. Denne bestemmelse er opfyldt i den gældende lovs § 2, stk. 1 og 3, hvorefter ophavsmanden til bl.a. et edb-program har eneret til spredning af værket til almenheden. Konsumtion af spredningsretten efter ophavsretslovens § 23 omfatter ikke ulovlige kopier, jf. herved lovens § 8 om begrebet udgivelse samt lovforslagets nr. 4 om det foreslåede salgskriterium. Overtrædelser af lovens § 2 kan rammes af sanktionsbestemmelserne i lovens §§ 55, 56 og 57 om straf, erstatning og inddragelse mv.
  - Art. 7, stk. 1, litra b, og stk. 2, om sanktioner mod besiddelse i kommercielt øjemed af ulovlige kopier af edb-programmer. Disse bestemmelser er opfyldt i den gældende ophavsretslovs § 57, hvorefter det ved dom kan bestemmes, at sådanne kopier skal inddrages (beslaglægges), tilintetgøres el.lign. I et høringssvar på det foreløbige, departementale udkast til en ny lov om ophavsret har Brancheforeningen Kontor & Data stillet forslag om at ændre reglerne om foreløbige retsmidler i sager om piratkopiering af edb-programmer. Forslagene vedrører bl.a. gennemførelse af fagedforbud uden forudgående underretning til den formodede krænker og inddragelse af ulovlige kopier under fagedforbudsforretningen. Disse forslag fra Brancheforeningen Kontor & Data vil i samarbejde med Justitsministeriet blive overvejet nærmere i forbindelse med den generelle lovrevision. Kulturministeriet finder ikke, at en ændring af lovgivningen på de nævnte punkter er nødvendig for en gennemførelse af art. 7 i direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer, som i så henseende blot stiller krav om »passende foranstaltninger«.
  - Art. 8 om beskyttelsestiden svarer til de generelle bestemmelser i ophavsretslovens §§ 43 og 44.
  - Art. 9, stk. 1, om forholdet til andre retsfor skrifter kræver ikke lovændring, da nærværende lovforslag ikke berører anvendelsen af bestemmelser i andre love. Hvad angår beskyttelsen af halvlederprodukter henvises til kollisionsreglen i den gældende ophavsretslovs § 10, stk. 3.
- Visse bestemmelser i direktivet kræver en mindre revision af de allerede gældende bestemmelser i ophavsretsloven. Det drejer sig om følgende bestemmelser:
- Art. 2, stk. 3, om ophavsret til edb-programmer, der er frembragt i ansættelsesforhold, jf. lovforslagets § 1, nr. 7, vedr. lovens § 42 b.
  - Art. 4, litra c, om udlejning af edb-programmer, jf. lovforslagets § 1, nr. 4 og 5, vedr. lovens § 23.
  - Art. 5 om brugs- og sikkerhedskopiering af edb-programmer, jf. lovforslagets § 1, nr. 2 og 6, vedr. lovens §§ 11 a og 42 a.
- Kun to bestemmelser i direktivet foranlediger helt nye edb-bestemmelser i ophavsretsloven. Det drejer sig om følgende bestemmelser:
- Art. 6 om dekompilering, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, vedr. forslag til § 11 b.
  - Art. 7, stk. 1, litra c, jf. stk. 3, om midler til fjernelse eller omgåelse af kopispæringer i edb-pro-

F. t. l. vedr. ophavsretsloven

grammer, jf. lovforslagets § 1, nr. 8, vedr. forslag til § 55 g.

Direktivets overgangsbestemmelse (art. 9, stk. 2) og ikrafttrædelsesbestemmelse (art. 10, stk. 1) foreslås gennemført i lovforslagets § 2.

Der henvises nærmere til bemærkningerne vedr. de enkelte punkter i lovforslaget.

Nærværende lovforslag er udformet i samarbejde med de for ophavsretslovgivningen ansvarlige departementer i de andre nordiske lande. Lovforslaget svarer derfor i vid udstrækning til de tilsvarende lovforslag, der er eller vil blive fremsat i de andre nordiske lande.

Lovforslaget medfører ikke direkte økonomiske konsekvenser for staten eller kommunerne.

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

Forslaget til et nyt stk. 3 i ophavsretslovens § 1 er af redaktionel karakter. Bestemmelsen om, at værker i form af edb-programmer henregnes til litterære værker, er således allerede indeholdt i den gældende ophavsretslovs § 1, stk. 2, som ændret i 1989. Formålet med ændringen er alene at etablere en tydelig adskillelse af edb-programmer og de i lovens § 1, stk. 2, omhandlede værker af beskrivende art.

Bestemmelsen skal nu ses i sammenhæng med art. 1, stk. 1, i direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer. Efter denne direktivbestemmelse omfatter udtrykket edb-program også forberedende designmateriale hertil. I følge direktivets præambel er det dog en forudsætning, at det forberedende designmateriale er af en sådan karakter, at et edb-program på et senere stadium kan være resultatet heraf. Manualer o.lign. anses derimod ikke for edb-programmer, men behandles som andre litterære værker.

Efter lovmotiverne til ændringsloven fra 1989 var det en forudsætning for beskyttelse af et edb-program, at programmet var udtrykt for en særlig intellektuel indsats. Værkshøjdekravet for edb-programmer er nu nærmere beskrevet i direktivets art. 1, stk. 3. Kriteriet for, om et edb-program nyder ophavsretlig beskyttelse er herefter, om det er originalt i den forstand, at det er ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse. Der gælder ikke andre kriterier for, om et edb-program er berettiget til beskyttelse. Ifølge direktivets præambel skal de relevante kriterier ikke omfatte en afprøvning af edb-programmets kvalitetsmæssige eller æstetiske værdi.

Efter direktivets art. 1, stk. 2, knytter beskyttelsen sig udelukkende til den konkrete udformning af vær-

ket, mens de bagved liggende ideer og principper ikke nyder beskyttelse. Dette er i overensstemmelse med et generelt princip inden for dansk ophavsretslovgivning.

Til nr. 2

Til stk. 1

Efter forslaget til § 11 a, stk. 1, må den, der retmæssigt har erhvervet et edb-program, fremstille sådanne eksemplarer af programmet og foretage sådanne ændringer i programmet, som er nødvendige for, at erhververen kan benytte det efter dets formål, herunder foretage rettelse af fejl.

Den foreslåede bestemmelse, der gennemfører art. 5 i direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer, træder i stedet for de gældende bestemmelser i ophavsretslovens §§ 11 a og 42 a.

Hovedsigtet med såvel forslaget som de gældende bestemmelser er, at der ikke må fremstilles kopier til privat brug el.lign. af edb-programmer. Kopieringsadgangen er indskrænket til det omfang, der er nødvendig for brugen af programmet.

Lovteknisk har de hidtil gældende regler været opdelt i to bestemmelser: § 11 a, der omhandler ejeren af et eksemplar af et edb-program, og § 42 a, der omhandler den, der ved aftale har fået ret til at udnytte et edb-program.

I direktivets art. 5, stk. 1, og tilsvarende i forslaget til § 11 a, stk. 1, anvendes derimod udtrykket »den, der retmæssigt har erhvervet et edb-program«. Som retmæssig erhverver anses ikke alene den, der som køber el.lign. er blevet ejer af programmet, men også den, der ved aftale har erhvervet ret til at udnytte programmet. Da bestemmelsen således omhandler begge de førnævnte persongrupper, bortfalder behovet for to separate lovbestemmelser. Den gældende lovs § 42 a foreslås på den baggrund samtidig ophævet (lovforslagets nr. 6).

Er programmet erhvervet ved køb, uden at der foreligger nogen egentlig aftale med rettighedshaveren, er det kun ejeren selv, der har ret til at benytte programmet i form af den hjemlede kopiering.

Forslaget til § 11 a, stk. 1, giver adgang til sådan kopiering, som er nødvendig for, at erhververen kan benytte programmet efter dets formål. Heri ligger ingen realitetsændring i forhold til den eksisterende formulering, hvorefter der må fremstilles sådanne eksemplarer af programmet, som er nødvendige for ejerens/erhververens brug af dette. I begge tilfælde er kopieringsadgangen begrænset til den for brugen af programmet teknisk nødvendige kopiering, dvs. teknisk kopiering i forbindelse med kørsel mv. af programmet.

I modsætning til gældende ret omfatter forslaget til § 11 a ikke udelukkende edb-programmer i maskinlæsbar form, men også edb-programmer i skriftlig form. Edb-programmer, der er offentliggjort i skriftlig form, fx kildekoden, må der dog fortsat fremstilles kopier af til privat brug, såfremt der er tale om en skriftlig kopiering, fx fotokopiering, jf. ophavsretslovens § 11, stk. 2, nr. 3.

Den retmæssige erhverver må efter forslaget til § 11 a ligeledes foretage sådanne ændringer i programmet, som er nødvendige for, at erhververen kan benytte det efter dets formål. Denne ændringsret inkluderer en hjemmel til, uden ophavsmandens samtykke, at rette de fejl i programmet, der måtte forekomme, og som udgør en hindring for den formålmæssige brug af programmet.

Såfremt ejeren af et eksemplar af et edb-program spreder dette videre i form af fx salg, følger det af bestemmelsen, at hans ret til at benytte programmet bortfalder, jf. tilsvarende den gældende ophavsretslovs § 11 a, 2. pkt. Det samme gælder, hvis aftaleerhververens ret til at udnytte programmet ophører, jf. tilsvarende den gældende ophavsretslovs § 42 a, 2. pkt.

Forslaget til § 11 a, stk. 1, kan fraviges ved aftale.

Til stk. 2

Efter forslaget til § 11 a, stk. 2, der gennemfører direktivets art. 5, stk. 2, må den, der har ret til at benytte et edb-program, fremstille et sikkerhedseksemplar af det, for så vidt det er nødvendigt for benyttelsen af det.

Allerede efter gældende ret har ejeren/aftaleerhververen ret til at fremstille sikkerhedseksemplarer (back up-kopier) af programmet, hvis det er nødvendigt for brugen, jf. ophavsretslovens §§ 11 a og 42 a. Forslaget indebærer dog, at det ikke vil være tilladt at fremstille reserveeksemplarer, dvs. kopier, der ikke tjener et sikkerhedsmæssigt formål, men som alene fungerer som reserve for det erhvervede eksemplar af programmet.

Udtrykket »et sikkerhedseksemplar« betyder ikke, at det ikke er tilladt at fremstille flere sikkerhedseksemplarer, hvis dette er nødvendigt for benyttelsen af programmet.

Bestemmelsen i stk. 2 kan ikke fraviges ved aftale, jf. bestemmelsens 2. pkt., der herved gennemfører direktivets art. 9, stk. 1, 2. pkt. Der kan således ikke indgås aftaler, hvorefter programmerhververen fraskriver sig retten til at fremstille sikkerhedseksemplarer.

Til stk. 3

Forslaget til § 11 a, stk. 3, der gennemfører direktivets art. 5, stk. 3, er ny i forhold til den gældende ophavsretslov. Bestemmelsen giver, i lighed med stk. 1, ret til at kopiere programmet i forbindelse med indlæsning, kørsel mv. af programmet. I stk. 3 præciseres det herudover, at dette også gælder, hvis formålet er at undersøge mv. programmet for at fastslå, hvilke ideer og principper der ligger til grund for de enkelte elementer i programmet.

Bestemmelsen følger ikke noget nyt til den i stk. 1 hjemlede kopieringsret og har således karakter af en præcisering. Til forskel fra stk. 1 kan stk. 3 imidlertid ikke fraviges ved aftale, jf. bestemmelsens 2. pkt., der herved gennemfører direktivets art. 9, stk. 1, 2. pkt.

Bestemmelsen i stk. 3 skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 3, om dekompileing, jf. straks nedenfor.

Til nr. 3

Bestemmelsen i forslaget til § 11 b, der gennemfører art. 6 i direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer, er ny. Bestemmelsen giver brugeren ret til, uden rettighedshaverens samtykke, at dekompile et edb-program, dvs. på visse nærmere angivne betingelser at kopiere og ændre et edb-program, når dette er en forudsætning for at skaffe de oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem et selvstændigt udviklet edb-program og andre edb-programmer. Interoperabilitet vil sige, at to software-produkter, et software- og et hardware-produkt eller to hardware-produkter kan kommunikere sammen.

Baggrunden for bestemmelsen er, at produkter fra forskellige edb-producenter ofte opererer med forskellige specifikationer, hvilket gør det vanskeligt at bruge forskellige produkter i ét edb-system. Samtidig kan én producent være så dominerende på markedet, at vedkommendes egne specifikationer bliver de facto-standarder, som andre producenter bliver nødt til at kende og bruge, for at kunne konkurrere med den pågældende producents produkter. Hvis fx en producent er dominerende på markedet m.h.t. fremstilling af personlige computere (pc'er), er det reelt nødvendigt at kende grænsefladespecifikationerne i disse pc'er, for at andre producenter kan fremstille edb-programmer (applikationsprogrammer), der kan konkurrere med den førstnævnte producents egne programmer, for så vidt programmerne skal kunne anvendes på disse pc'er.

Specifikationerne består af de principper, der ligger bag udformningen af grænsefladerne, der er inkorporeret i selve edb-programmet, hvad enten dette

er et software- eller et hardware-produkt. Hvis andre skal kunne bruge én producents standarder, er det derfor nødvendigt for dem at analysere de ideer og principper, der ligger bag grænsefladerne. De andre producenter kan herefter anvende de samme principper ved udviklingen af deres egne, selvstændigt udviklede edb-produkter.

Ideer og principper er ikke ophavsretligt beskyttede. Det gælder også ideerne og principperne bag grænsefladerne i et edb-program. Kun grænsefladernes udformning er beskyttet mod kopiering. Dette fremgår udtrykkeligt af direktivets art. 1, stk. 2, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1.

Ideerne og principperne bag grænsefladerne kan analyseres på flere måder, bl.a. ved at man undersøger programmet under selve kørslen af det. At sidstnævnte er tilladt, fremgår af forslaget til § 11 a, stk. 3, jf. bemærkningerne hertil.

Grænsefladerne kan også analyseres ved hjælp af dekompile- ring i overensstemmelse med forslaget til § 11 b. Dekompilering vil sige, at man oversætter edb-programmets maskinlæs- bare objektkode tilbage til den skriftlige kildekode eller noget, der ligner den oprindelige kildekode. Ved hjælp af denne skriftlige kildekode kan man foretage en analyse af grænsefladerne og derved finde frem til de principper, der ligger bag udformningen af dem. Hele denne proces benævnes almindeligvis reverse engineering.

Forslaget til § 11 b indeholder følgende elementer:

- Den tilladte handling er dekompile- ring, dvs. kopi- ering af programmets maskinlæs- bare objektkode og oversættelse af denne til en skriftlig kildekode. Bestemmelsen har karakter af en undtagelse fra ophavsmandens eneret til eksemplar- fremstilling og bearbejdelse mv. af værket, jf. ophavsrets- lovens § 2.
- Dekompilering er imidlertid kun tilladt, hvis dette er en forudsætning, dvs. absolut nødvendigt, for at skaffe de oplysninger om grænsefladerne, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem et selvstændigt udviklet edb- program og andre programmer.
- Dekompilering er ikke tilladt, hvis de nødven- dige oplysninger har været let og hurtigt tilgæn- gelige. Dette kan fx være tilfældet, såfremt produ- centen af det relevante software eller hardware- produkt i en manual har givet en detaljeret rede- gåelse for principperne bag grænsefladerne, eller såfremt producenten på forespørgsel har udleveret de relevante oplysninger om grænsefladerne til den, der har brug for dem.
- Dekompilering skal være begrænset til de dele af det pågældende edb-program, der er nødven- dige for at opnå interoperabilitet, dvs. til de grænse-

flader, der har betydning for kommunikationen med andre programmer, herunder sådanne, der er inkorporeret i hardware, fx en pc.

- Dekompilering må kun udføres af en person, der har ret til at benytte det pågældende eksem- plar af edb-programmet, dvs. en person, der ved aftale, køb el.lign. retmæssigt har erhvervet edb- programmet.
- De oplysninger, der er indhentet ved dekompile- ringen, eller som producenten frivilligt har udleve- ret, må ikke benyttes til andre formål end at gøre det selvstændigt udviklede edb-program interope- rabelt.
- Oplysningerne må ikke videregives til tredjemand, medmindre dette er nødvendigt for at gøre det selvstændigt udviklede program interoperabelt.
- Oplysningerne må ikke bruges til at udvikle et edb-program, der i sin udtryksform i vid udstræk- ning svarer til det oprindelige. Det er med andre ord ikke tilladt at anvende selve udformningen af grænsefladerne til brug i det nye edb-program, da dette vil være en krænkelse af ophavsretten til det oprindelige program.
- Adgangen til at foretage reverse engineering på de nævnte betingelser kan ikke fraviges ved aftale, jf. forslaget til § 11 b, stk. 3, der gennemfører direkti- vets art. 9, stk. 1, 2. pkt. Der kan således ikke ind- gås aftaler, hvorefter brugeren fraskriver sig retten til at dekompile programmet.

Herudover fremgår det udtrykkeligt af direktivets art. 6, stk. 3, at bestemmelsen om reverse engineering ikke må fortolkes således, at den finder anvendelse på en måde, som strider mod Bernerkonventionens art. 9, stk. 2, hvorefter eksemplar- fremstilling ikke på skadelig måde må påvirke den normale udnyttelse af værket eller på urimelig måde gøre indgreb i ophavs- mandens legitime interesser.

Til nr. 4

Efter forslaget til § 23, stk. 1, 2. pkt., der gennem- fører art. 4, litra c, i direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer, må et eksemplar af et edb- program, der med ophavsmandens samtykke er solgt el- ler på anden måde overdraget til andre, spredes vi- dere til almenheden.

Efter ophavsretslovens § 2 har ophavsmanden eneret til enhver form for spredning af eksemplarer af værket til almenheden, det være sig i form af salg, udlæjning, udlån eller på anden måde.

Efter § 23, stk. 1, i den gældende lov konsumeres (udtømmes) spredningsretten imidlertid, f.s.v. angår litterære og musikalske værker, når værket er blevet udgivet. I så fald må de udgivne værkseksemplarer spredes videre eller fremvises offentligt. Dette kaldes

almindeligvis konsumptionsprincippet, der altså i dag bygger på et udgivelseskriterium. Om undtagelser fra konsumptionen henvises til lovforslagets § 1, nr. 5.

I modsætning til den gældende lovs § 23, stk. 1, bygger direktivets art. 4, litra c, på et salgskriterium. Efter denne bestemmelse skal eneretten til at sprede et eksemplar af et edb-program være udtømt, første gang det pågældende eksemplar sælges med rettighedshaverens tilladelse.

Forskellen mellem udgivelseskriteriet og salgskriteriet er i hovedsagen, at konsumptionen i sidstnævnte tilfælde ikke forudsætter, at selve værket er blevet udgivet, dvs. med ophavsmandens samtykke er bragt i handelen el.lign., jf. definitionen i ophavsretslovens § 8, stk. 2.

Spørgsmålet om en generel ændring af konsumptionsprincippet har været drøftet med departementerne i de andre nordiske lande. Her har opfattelsen været, at man burde gå over til at bygge konsumptionsprincippet på salgskriteriet f.s.v. angår alle værksarter, bl.a. for at undgå at have forskellige regelsæt for forskellige typer værker på et så fundamentalt område som konsumtion af spredningsretten. Man har imidlertid fundet, at forslag om en sådan generel ændring først bør indgå i den generelle lovrevision, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger. I nærværende lovforslag foreslås derfor kun en ændring m.h.t. eksemplarspredning af edb-programmer, der herefter er særlig reguleret i § 23, stk. 1, 2. pkt., mens andre litterære værker samt musikalske værker fortsat omfattes af § 23, stk. 1, 1. pkt. Hvad angår offentlig visning omfattes edb-programmer fortsat af bestemmelsen i § 23, stk. 1, 1. pkt.

Retstilstanden vil efter forslaget være, at ophavsmandens ret til at kontrollere spredningen af et eksemplar af et edb-program vil være udtømt, når eksemplaret første gang sælges eller på anden måde overdrages til andre med ophavsmandens samtykke. Konsumptionen betyder, at det pågældende eksemplar frit må videresælges, udlejes, udlånes og på anden måde spredes til almenheden (og fremvises offentligt). Dette indebærer, at eksemplarer af et edb-program i alle tilfælde kan spredes videre, blot det med ophavsmandens samtykke er overdraget til andre, også selv om værket kun skulle eksistere i ét enkelt eksemplar. Ved »overdraget« forstår – ud over salg – gave og lignende former for endelige overdragelser af ejendomsretten til det pågældende eksemplar. Udlån og udlejning omfattes ikke af udtrykket »overdraget« og udløser således ikke nogen fri viderespredningsret.

Er overdragelsen ikke sket med ophavsmandens samtykke, indtræder der ikke konsumtion. Det vil

fx være tilfældet, hvis der er tale om et ulovligt fremstillet eksemplar, dvs. en piratkopi el.lign.

De efter dansk ret almindeligt gældende regler, der indebærer international konsumtion, svarer til direktivets art. 4, litra c.

Til nr. 5

Forslaget til en ny formulering af ophavsretslovens § 23, stk. 2, nr. 2, gennemfører art. 4, litra c, 2. pkt., i direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer. Efter denne direktivbestemmelse gælder det, at rettighedshaveren skal bevare eneretten til at kontrollere udlejning. Spørgsmålet om udlån er overladt til medlemsstaternes egen lovgivning.

Efter den gældende lovs § 23, stk. 2, nr. 2, konsumeres (udtømmes) spredningsretten ikke for hverken udlån eller udlejning af edb-programmer i maskinlæsbar form. F.s.v. angår edb-programmer i skriftlig form, fx kildekoder, følger disse reglerne for de litterære værker, hvilket vil sige at der ikke gælder nogen undtagelser fra konsumptionsreglen i § 23, stk. 1.

Direktivet skelner ikke mellem edb-programmer i maskinlæsbar og skriftlig form. Det foreslås derfor, at bestemmelsen om udlejning skal gælde for edb-programmer i såvel maskinlæsbar som skriftlig form.

F.s.v. angår udlån, der som nævnt ikke berøres af direktivet, foreslås det at opretholde den hidtidige sondring, således at retten til at kontrollere udlån kun gælder for edb-programmer i maskinlæsbar form. Den gældende lovbestemmelse bruger udtrykket »udgivet i maskinlæsbar form«. Dette foreslås ændret til »foreligger i maskinlæsbar form«. Ændringen skyldes, at man efter forslaget til § 23, stk. 1, nr. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 4, går væk fra et udgivelseskriterium m.h.t. edb-programmer: Afgørende vil herefter være, om det eksemplar, der er tale om, ved det konsumptionsudløsende salg foreligger i skriftlig eller maskinlæsbar form.

Edb-programmer i skriftlig form – fx kildekoder, der findes optrykt i bøger – må, i medfør af de almindelige regler for litterære værker, herefter fortsat frit udlånes, herunder fra landets offentlige biblioteker, uden ophavsmandens samtykke.

Til nr. 6

Den gældende ophavsretslovs § 42 a om aftaler om ret til at udnytte et edb-program er nu indeholdt i forslaget til § 11 a, jf. nærmere bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2.

Til nr. 7

Forslaget til en ny affattelse af ophavsretslovens § 42 b om edb-programmer frembragt i ansættelses-

forhold gennemfører art. 2, stk. 3, i direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer.

Ved lovændringen i 1989 gennemførtes i ophavsretslovens § 42 b en bestemmelse, hvorefter ophavsretten til et edb-program, der er frembragt som led i et ansættelsesforhold, overgår til arbejdsgiveren, medmindre andet er aftalt.

Direktivets art. 2, stk. 3, indeholder grundlæggende samme regel om overgang af rettighederne til arbejdsgiveren, men har et videre anvendelsesområde end den gældende ophavsretslovs § 42 b, idet direktivbestemmelsen også omhandler edb-programmer, der er udviklet »efter arbejdsgiverens anvisninger«.

Det foreslås på den baggrund at gennemføre direktivbestemmelsen ved at erstatte ordene »frembragt som led i et ansættelsesforhold« i lovens § 42 b med »frembragt under udførelsen af dennes arbejde eller efter arbejdsgiverens anvisninger«.

Hverken den nuværende eller den foreslåede formulering af lovens § 42 b omfatter bestillingsforhold, idet der skal være tale om et arbejdstager/arbejdsgiverforhold. På samme måde omfatter bestemmelsen fortsat udelukkende edb-programmer og har således ingen konsekvenser for spørgsmålet om ophavsret i ansættelsesforhold, når det gælder andre værksarter.

Efter den gældende ophavsretslovs § 42 b omfattes de ideelle rettigheder, jf. lovens § 3, af rettighedsovergangen til arbejdsgiveren. Art. 2, stk. 3, i direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer omhandler udelukkende de økonomiske rettigheder, og Danmark er således frit stillet m.h.t. reguleringen af de ideelle rettigheder. I lighed med gældende ret omfatter lovforslagets § 1, nr. 7, således ikke alene de økonomiske rettigheder, men også de ideelle rettigheder.

Til nr. 8

Forslaget til § 55 g, der gennemfører art. 7, stk. 1, litra c, i direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer, er ny.

Der er tale om en af selve ophavsretsbeskyttelsen uafhængig sanktionsbestemmelse, hvorefter forsættelig eller grov uagtsom omsætning samt besiddelse i kommercielt øjemed af midler, hvis eneste formål er at lette ulovlig fjernelse af tekniske indretninger, som måtte være anvendt til at beskytte et edb-program, straffes med bøde.

De nævnte tekniske indretninger er såkaldte kopispærringer, der i visse tilfælde lægges ind i edb-programmer for at forhindre kopiering. Det er efter omstændighederne muligt for brugeren at fjerne eller omgå en sådan kopispærring. Dette er ikke i sig selv ulovligt. Det er således fortsat tilladt at fjerne en kopispærring m.h.p. fremstilling af lovlige sikkerheds-

kopier, jf. forslaget til § 11 a, stk. 2 (lovforslagets § 1, nr. 2).

De midler, som det efter bestemmelsen ikke er tilladt at bringe i omsætning eller i kommercielt øjemed at besidde, kan i sig selv være edb-programmer eller andre tekniske indretninger. Der kan imidlertid også være tale om skriftligt materiale, der giver en detaljeret beskrivelse af, hvordan man fjerner eller omgår en kopispærring. Det er dog ikke alle sådanne midler, som det ikke er tilladt at omsætte eller besidde. Efter bestemmelsen gælder der således den begrænsning i anvendelsesområdet, at det pågældende middel skal have som eneste formål at lette ulovlig fjernelse eller omgåelse af kopispærringerne.

Direktivets art. 7, stk. 3, giver medlemsstaterne mulighed for at bruge beslaglæggelse som sanktion over for de pågældende midler. Kulturministeriet finder imidlertid, at bødestraf repræsenterer den rimeligste sanktionsform på dette område. Beslaglæggelse forekommer ikke hensigtsmæssig, når henses til, at de midler, det kunne komme på tale at beslaglægge, også kan være skriftligt materiale såsom avis- og tidsskriftartikler. I sådanne tilfælde ville en adgang til beslaglæggelse af et oplag af fx et tidsskrift harmonere dårligt med hensynet til den almindelige informationsfrihed.

Efter forslaget til § 55 g, 2. pkt., påtales overtrædelser af bestemmelsen af det offentlige. Det skyldes, at der i disse tilfælde ikke eksisterer nogen umiddelbart forurettede rettighedshavere, idet en overtrædelse af bestemmelsen i form af omsætning eller besiddelse af de pågældende midler ikke nødvendigvis knytter sig til nogen bestemte edb-programmer og dermed ikke til nogen bestemte rettighedshavere.

Til § 2

Til stk. 1

Det foreslås, at lovforslaget træder i kraft den 1. januar 1993, hvilket svarer til ikrafttrædelsestidspunktet for direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer, jf. art. 10, stk. 1.

Til stk. 2

Overgangsbestemmelsen i lovforslagets § 2, stk. 2, der gennemfører art. 9, stk. 2, i direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer, indebærer, at de nye lovbestemmelser også finder anvendelse på edb-programmer, som er frembragt før ændringslovens ikrafttræden, men at handlinger, der er udført, og rettigheder, der er erhvervet, før dette tidspunkt ikke bliver berørt.

Hovedreglen i denne overgangsbestemmelse: De nye bestemmelser finder også anvendelse på edb-

programmer, der er frembragt før ændringslovens ikrafttræden, svarer til det grundprincip, der har fundet udtryk i den gældende ophavsretslovs § 61, stk. 1, hvorefter loven også gælder for værker og andre frembringelser, som allerede er genstand for beskyttelse efter ældre love.

Efter forslaget til § 2, stk. 2, bliver handlinger, der er udført, og rettigheder, der er erhvervet, før lovens ikrafttræden ikke berørt.

Denne del af overgangsbestemmelsen viderefører det almindelige retsprincip om, at spørgsmålet om en handlings lovlighed bør bedømmes efter den gældende lovgivning på det tidspunkt, da handlingen fandt sted. En handling, der var lovlig før lovens ikrafttræden, kan således ikke rammes af sanktioner efter lovens ikrafttræden, selv om en tilsvarende handling, udført efter dette tidspunkt, nu er ulovlig. En kopi, der er lovligt fremstillet før en lovændring, bliver heller ikke i sig selv ulovlig efter dette tidspunkt, selv om en fremstilling af kopien efter dette tidspunkt ville være ulovlig.

På samme måde berører de nye lovregler ikke gyldigheden af aftaler, der er indgået før lovens ikrafttræden, f.s.v. angår perioden op til dette tidspunkt. Derimod er aftaler, der strider mod de ufravigelige bestemmelser i forslagene til § 11 a, stk. 2 og 3, samt § 11 b ikke gyldige for fremtiden, uanset om aftalen er indgået før eller efter lovens ikrafttræden. Dette vil være tilfældet, når en aftale giver brugeren af et edb-program færre rettigheder, end hvad der følger af de nævnte lovbestemmelser. Aftaler, der knytter sig til bestemmelser i loven, der kan fraviges ved aftale, kan fortsat håndhæves parterne imellem.

Spørgsmålet om ophavsret i ansættelsesforhold er ikke et spørgsmål om bedømmelsen af aftaler, men et spørgsmål om retssubjektet i tilfælde af manglende aftale mellem arbejdstager og arbejdsgiver. Den foreslåede overgangsbestemmelse indebærer, at dette spørgsmål må bedømmes efter retstilstanden på tidspunktet for frembringelsen af edb-programmet. Det samme princip er udtrykt i forarbejderne til ændringsloven fra 1989, hvor den gældende ophavsretslovs § 42 b blev gennemført. Dette indebærer, at den nye formulering af § 42 b i lovforslagets § 1, nr. 7, kun finder anvendelse på edb-programmer, der er frembragt efter den 1. januar 1993. Den gældende ophavsretslovs § 42 b finder anvendelse på edb-programmer, der er frembragt mellem den 10. juni 1989, hvor den pågældende ændringslov trådte i kraft, og den 1. januar 1993. F.s.v. angår edb-programmer, der er frembragt før den 10. juni 1989, skal disse m.h.t. spørgsmålet om ophavsret i ansættelsesforhold bedømmes efter den daværende ulovregulerede retstilstand.

Den foreslåede overgangsbestemmelse berører ikke bestemmelsen i den gældende ophavsretslovs § 61, stk. 2, om udlån og udlejning af tidligere fremstillede eksemplarer af edb-programmer.

Til § 3

Da lovforslaget kan siges at have konsekvenser på områder, der er dækket af hjemmestyreordningerne på Færøerne og i Grønland, finder Kulturministeriet det rigtigst, at en ikrafttræden på Færøerne og i Grønland først bør ske efter forhandlinger med de færøske og grønlandske hjemmestyremyndigheder.

Bilag 1

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. I § 1, stk. 2, udgår: »samt værker i form af edb-programmer«.

Som stk. 3, indsættes: »Værker i form af edb-programmer henregnes til litterære værker.«

§ 1. Den, som frembringer et litterært eller kunstnerisk værk, har ophavsret til værket, hvad enten dette fremtræder som en i skrift eller tale udtrykt skønlitterær eller beskrivende fremstilling, som musikværk eller sceneværk, som filmværk, som værk af billedkunst, bygningskunst eller brugskunst, eller det er kommet til udtryk på anden måde.

Stk. 2. Kort samt tegninger og andre i grafisk eller plastisk form udførte værker af beskrivende art samt værker i form af edb-programmer henregnes til litterære værker.

2. § 11 a affattes således:

»§ 11 a. Den, der retmæssigt har erhvervet et edb-program, må fremstille sådanne eksemplarer af programmet og foretage sådanne ændringer i programmet, som er nødvendige for, at erhververen kan benytte det efter dets formål, herunder foretage rettelser af fejl.

Stk. 2. Den, der har ret til at benytte et edb-program, må fremstille et sikkerhedseksemplar af programmet, for så vidt det er nødvendigt for benyttelsen af det. Bestemmelsen i 1. pkt. kan ikke fraviges ved aftale.

Stk. 3. Den, der har ret til at benytte et edb-program, må besigtige, undersøge eller afprøve edb-programmet for at fastslå, hvilke ideer og principper der ligger til grund for de enkelte elementer i programmet, hvis dette sker i forbindelse med sådan indlæsning, visning på skærm, kørsel, overførsel, lagring eller lignende af programmet, som vedkommende er be-

rettiget til at udføre. Bestemmelsen i 1. pkt. kan ikke fraviges ved aftale.«

§ 11 a. Ejeren af et eksemplar af et edb-program, som er udgivet i maskinlæsbar form ved salg til almenheden, må fremstille sådanne eksemplarer af programmet, herunder reserve- og sikkerhedseksemplarer, som er nødvendige for hans brug af dette. Sådanne eksemplarer må ejeren ikke udnytte på anden måde, og retten til at udnytte eksemplarerne bortfalder, hvis ejeren af eksemplaret af det erhvervede edb-program spreder dette videre.

3. Efter § 11 a indsættes:

»§ 11 b. Eksemplar fremstilling af et edb-programs kode og oversættelse af kodens form er tilladt, når dette er en forudsætning for at skaffe de oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem et selvstændigt udviklet edb-program og andre edb-programmer, såfremt

- 1) handlingerne udføres af licenshaveren eller af en anden person, der har ret til at benytte et eksemplar af et edb-program, eller på disses vegne af en person, der har tilladelse hertil,
- 2) de oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet, ikke tidligere har været let og hurtigt tilgængelige for de i nr. 1 nævnte personer og
- 3) handlingerne er begrænset til de dele af det oprindelige edb-program, der er nødvendige for at opnå interoperabilitet.

Stk. 2. De oplysninger, der er indhentet i forbindelse med anvendelse af stk. 1, må ikke

- 1) benyttes til andre formål end at gøre det selvstændigt udviklede edb-program interoperabelt,

- 2) videregives til tredjemand, undtagen når dette er nødvendigt for at gøre det selvstændigt udviklede edb-program interoperabelt, eller
- 3) benyttes til udvikling, fremstilling eller markedsføring af et edb-program, der i sin udtryksform i vid udstrækning svarer til det oprindelige, eller til nogen anden handling, som krænker ophavsretten.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 kan ikke fraviges ved aftale.«

4. I § 23, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Et eksemplar af et edb-program må dog spredes videre til almenheden, når eksemplaret med ophavsmandens samtykke er solgt eller på anden måde overdraget til andre.«

5. § 23, stk. 2, nr. 2, affattes således:

»2) eksemplarer af edb-programmer gennem udlejning eller, hvis programmet foreligger i maskinlæsbar form, gennem udlån.«

§ 23. Når et litterært eller musikalsk værk er udgivet, kan de udgivne eksemplarer spredes videre eller fremvises offentligt.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 er det ikke tilladt uden ophavsmandens samtykke til almenheden at sprede

- 1) eksemplarer af musikværker gennem udlejning eller
- 2) eksemplarer af edb-programmer, som er udgivet i maskinlæsbar form, gennem udlån eller udlejning.

Stk. 3. Når et filmværk er udgivet i form af salg til almenheden, kan de eksemplarer, som er omfattet af udgivelsen, spredes videre. Dog må de ikke uden ophavsmandens samtykke spredes til almenheden gennem udlån eller udlejning.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 1 medfører ingen indskrænkning i forfatterens ret til vederlag for det offentlige udlån af bøger, som sker gennem bibliotekerne, jf. lov om biblioteksafgift.

6. § 42 a ophæves.

§ 42 a. En aftale om ret til at udnytte et edb-program medfører, når intet andet er aftalt, ret til at foretage sådanne ændringer i programmet, som er nødvendige for den aftalte udnyttelse, jf. dog § 3, samt ret til at fremstille sådanne eksemplarer, herunder reserve- og sikkerhedseksemplarer, som er nødvendige for udnyttelsen af programmet. Retten til at udnytte sådanne eksemplarer bortfalder, hvis retten til at udnytte programmet ophører.

7. § 42 b affattes således:

»§ 42 b. Ophavsretten til et edb-program, der er frembragt af en arbejdstager under udførelsen af dennes arbejde eller efter arbejdsgiverens anvisninger, overgår til arbejdsgiveren, medmindre andet er aftalt.«

§ 42 b. Ophavsretten til et edb-program, der er frembragt som led i et ansættelsesforhold, overgår til arbejdsgiveren, medmindre andet er aftalt.

8. Efter § 55 f indsættes:

»§ 55 g. Med bøde straffes den, som forsætligt eller groft uagtsomt omsætter eller i kommercielt øjemed besidder midler, hvis eneste formål er at lette ulovlig fjernelse eller omgåelse af tekniske indretninger, som måtte være anvendt til at beskytte et edb-program. Overtrædelser af 1. pkt. påtales af det offentlige.«

Bilag 2

II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

RÅDET

RÅDETS DIREKTIV

af 14. maj 1991

om retlig beskyttelse af edb-programmer

(91/250/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det
Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 100 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen (¹),

i samarbejde med Europa-Parlamentet (²),

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og
Sociale Udvalg (³), og

ud fra følgende betragtninger:

Edb-programmer er i dag ikke klart beskyttet i alle
medlemsstaterne i henhold til gældende lovgivning, og
den beskyttelse, der findes, er af forskelligartet karakter;

udviklingen af edb-programmer forudsætter en inves-
tering af betydelige menneskelige, tekniske og finansielle
ressourcer, mens edb-programmer kan kopieres til en
brøkdél af de omkostninger, der er forbundet med en
selvstændig udvikling af dem;

edb-programmer spiller en stadig større rolle inden for en
lang række industrier, og edb-programteknologi kan
derfor betragtes som værende af fundamental betydning
for Fællesskabets industrielle udvikling;

visse forskelle i den retlige beskyttelse, som edb-pro-
grammer nyder i henhold til medlemsstaternes lovgiv-
ning, har en direkte og negativ indvirkning på det fælles
markeds funktion for så vidt angår edb-programmer, og
sådanne forskelle kan meget vel blive endnu større, efter-
hånden som medlemsstaterne indfører ny lovgivning på
dette område;

eksisterende forskelle med en sådan negativ virkning skal
fjernes og nye forskelle undgås, mens forskelle uden
mærkbar negativ virkning på det fælles markeds funktion
ikke behøver at blive fjernet eller forhindret i at opstå;

Fællesskabets retlige ramme for beskyttelsen af edb-
programmer kan derfor i første omgang begrænses til fast-
sættelse af, at medlemsstaterne kan give edb-programmer
ophavsretlig beskyttelse som litterære værker, samt til fast-
sættelse af, hvem og hvad der skal beskyttes, hvilke
enerettigheder de beskyttede personer kan påberåbe sig
som hjemmel for at tillade eller forbyde visse handlinger,
samt hvor lang tid beskyttelsen skal vare;

i dette direktiv omfatter betegnelsen »edb-program-
programmer i enhver form, herunder programmer inkor-
poreret i datamater; betegnelsen omfatter også forberedende
designarbejde, der fører til udviklingen af et edb-
program, under forudsætning af at det forberedende
arbejde er af en sådan karakter, at et edb-program på et
senere stadium kan være resultatet heraf;

de kriterier, der skal lægges til grund for at afgøre, om et
edb-program er et originalt værk eller ej, skal ikke omfatte
afprøvning af edb-programmets kvalitetsmæssige eller
æstetiske værdi;

(¹) EFT nr. C 91 af 12. 4. 1989, s. 4, og

EFT nr. C 320 af 20. 12. 1990, s. 22.

(²) EFT nr. C 231 af 17. 9. 1990, s. 78, og afgørelse af 14. april
1991 (endnu ikke offentliggjort i Tidende).

(³) EFT nr. C 329 af 30. 12. 1989, s. 4.

Fællesskabet går fuldt ud ind for at fremme international standardisering;

edb-programmets funktion er at kommunikere og arbejde sammen med andre komponenter i et edb-system og med brugere, og med henblik herpå er en logisk og i givet fald en fysisk sammenkobling og interaktion nødvendig, for at alle programmel- og maskinelle kan arbejde sammen med andet programmel og maskinel samt med brugerne, på den måde det er hensigten, det skal fungere;

de dele af et edb-program, som tilvejebringer denne sammenkobling og interaktion mellem komponenterne i et system, benævnes normalt »grænseflader«;

denne funktionelle sammenkobling og interaktion benævnes normalt »interoperabilitet«; driftskompatibilitet kan defineres som evnen til at udveksle data og gensidigt gøre brug af de udvekslede data;

for at undgå tvivl skal det præciseres, at det kun er et edb-programms udtryksform, der er beskyttet, og at de idéer og principper, som ligger til grund for elementerne i et edb-program, herunder dem, der ligger til grund for grænsefladerne, ikke nyder ophavsretlig beskyttelse i henhold til dette direktiv;

i overensstemmelse med dette ophavsretsprincip er idéer og principper, i det omfang logik, algoritmer og programmeringsprog omfatter disse idéer og principper, ikke beskyttet i henhold til dette direktiv;

i henhold til medlemsstaternes lovgivning og retspraksis og de internationale ophavsretskonventioner skal sådanne idéers og princippers udtryksform beskyttes ophavsretligt;

i dette direktiv forstås ved udtrykket »udlejning«, at et edb-program eller en kopi heraf bliver stillet til rådighed til benyttelse i et begrænset tidsrum med henblik på fortjeneste; udtrykket omfatter ikke offentligt udlån, som dermed falder uden for direktivets rækkevidde;

ophavsmandens eneret til at hindre uretmæssig reproduktion af sit værk må, når der er tale om edb-programmer, underlægges en begrænset undtagelse med henblik på at tillade reproduktion, der er teknisk nødvendig for, at det pågældende program kan benyttes af den, der lovligt har erhvervet det;

dette betyder, at handlinger som indlæsning og kørsel, der er nødvendige for anvendelsen af en kopi af et program, som er lovligt erhvervet, herunder rettelse af fejl deri, ikke må forbydes ved aftale; når intet særligt er aftalt, herunder når en kopi af et program er solgt, må enhver anden handling, der er nødvendig for anvendelsen af kopien af et program, udføres i overensstemmelse med dens formål af den, der lovligt har erhvervet kopien;

en person, der har ret til at benytte et edb-program, bør ikke hindres i at udføre handlinger, der er nødvendige for at besigtige, undersøge eller afprøve, hvordan edb-programmet fungerer, forudsat at sådanne handlinger ikke krænker ophavsretten til edb-programmet;

uretmæssig reproduktion, oversættelse, bearbejdelse eller omarbejdelse af formen af den kode, hvori en kopi af et edb-program er gjort tilgængelig, udgør en krænkelse af ophavsmandens enerettigheder;

imidlertid kan der forekomme situationer, hvor en sådan reproduktion af et edb-programmes kode og oversættelse af koden form som omhandlet i artikel 4, litra a) og b), er en forudsætning for at skaffe de oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem et selvstændigt udviklet edb-program og andre edb-programmer;

under disse ganske bestemte omstændigheder skal det derfor betragtes som lovligt og i overensstemmelse med god forretningsskik, at en person, der har ret til at benytte et edb-program, eller en person, der handler på dennes vegne, foretager reproduktion og oversættelse, og dette skal derfor anses for ikke at kræve rettighedshaverens tilladelse;

formålet med denne undtagelse er at gøre det muligt at forbinde alle komponenter i et edb-system, herunder komponenter af forskellige fabrikater, således at de kan arbejde sammen;

denne undtagelse fra ophavsmandens eneret må ikke benyttes på en måde, som gør indgreb i rettighedshaverens legitime interesser eller er i modstrid med den normale udnyttelse af edb-programmet;

for at sikre fortsat overensstemmelse med bestemmelserne i Berner-konventionen til værn for litterære og kunstneriske værker skal varigheden af beskyttelsen være ophavsmandens levetid og 50 år fra den 1. januar i det år, der følger efter året for hans død, eller, for anonyme eller pseudonyme værker, 50 år fra den 1. januar i det år, der følger efter det år, hvori værket først blev offentliggjort;

en ophavsretlig beskyttelse af edb-programmer bør ikke være til hinder for, at andre beskyttelsesformer kan finde anvendelse, når omstændighederne taler herfor; dog bør aftalemæssige bestemmelser, der strider mod artikel 6 eller mod undtagelserne i artikel 5, stk. 2 og 3, være ugyldige;

bestemmelserne i dette direktiv berører ikke anvendelsen af konkurrencereglerne i artikel 85 og 86 i Traktaten, når en leverandør med en dominerende stilling afslår at gøre oplysninger, der er nødvendige for at opnå interoperabilitet som defineret i dette direktiv, tilgængelige;

bestemmelserne i dette direktiv berører ikke allerede vedtagne fællesskabsretlige særbestemmelser om offentliggørelse af grænseflader inden for telekommunikationssektoren eller for rådsbeslutninger om standardisering inden for informationsteknologi og telekommunikation ;

dette direktiv berører ikke de undtagelse, der i medfør af Berner-konventionen er fastsat i de nationale lovgivninger, vedrørende spørgsmål, som direktivet ikke dækker —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Beskyttelsens genstand

1. I henhold til bestemmelserne i dette direktiv skal medlemsstaterne give edb-programmer ophavsretlig beskyttelse som litterære værker efter Berner-konventionen til værn for litterære og kunstneriske værker. I dette direktiv omfatter udtrykket "edb-program" forberedende designmateriale hertil.

2. Beskyttelsen i henhold til dette direktiv finder anvendelse på enhver form, hvori et edb-program udtrykkes. Idéer og principper, som ligger til grund for de enkelte elementer i et edb-program, herunder sådanne idéer og principper, som ligger til grund for dets grænseflader, nyder ikke ophavsretlig beskyttelse efter dette direktiv.

3. Et edb-program skal nyde beskyttelse, hvis det er originalt i den forstand, at det er ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse. Der gælder ikke andre kriterier for, om et edb-program er berettiget til beskyttelse.

Artikel 2

Ophavsmanden til et program

1. Ophavsmanden til et edb-program er den fysiske person eller den gruppe af fysiske personer, der har udviklet edb-programmet, eller, hvis medlemsstatens lovgivning tillader det, den juridiske person, der i henhold til denne lovgivning anerkendes som rettighedshaver. Hvis en medlemsstats lovgivning anerkender kollektive værker, betragtes den person, som i henhold til medlemsstatens lovgivning anses for at have frembragt værket, som ophavsmand hertil.

2. Er et edb-program udviklet af flere fysiske personer i fællesskab, besidder disse personer enerettighederne i fællesskab.

3. Er et edb-program udviklet af en arbejdstager under udførelsen af dennes arbejde eller efter arbejdsgiverens

anvisninger, er arbejdsgiveren eneberettiget til at udøve alle de økonomiske rettigheder, der er knyttet til det således udviklede edb-program, medmindre andet fastsættes ved aftale.

Artikel 3

Den beskyttede personkreds

Beskyttelse skal indrømmes alle fysiske og juridiske personer, der er beskyttelsesberettigede i henhold til den nationale ophavsretlovgivning, der finder anvendelse på litterære værker.

Artikel 4

De enkelte enerettigheder

Uden at dette berører bestemmelserne i artikel 5 og 6, skal den eneret, som tilkommer rettighedshaveren som defineret i artikel 2, omfatte ret til at foretage eller tillade :

- a) varig eller midlertidig, hel eller delvis reproduktion af et edb-program på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form. Hvis indlæsning, visning på skærm, kørsel, overførsel eller lagring af edb-programmet nødvendiggør reproduktion af edb-programmet, forudsætter en sådan reproduktion rettighedshaverens tilladelse
- b) oversættelse, bearbejdelse, arrangement og enhver anden omformet gengivelse af et edb-program samt reproduktion af resultaterne heraf, uden at dette berører de rettigheder, som tilkommer den person, som omformer programmet
- c) enhver form for offentlig spredning, herunder udlejning, af det originale edb-program eller kopier deraf. Første gang en kopi af et edb-program sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, er rettighedshaverens ret til at sprede den pågældende kopi inden for Fællesskabet udtømt, med undtagelse af retten til at udøve kontrol med yderligere udlejning af edb-programmet eller af en kopi deraf.

Artikel 5

Undtagelser fra enerettighederne

1. Medmindre andet udtrykkeligt er fastsat ved aftale, kræver de i artikel 4, litra a) og b), nævnte handlinger ikke tilladelse fra rettighedshaveren, når de er nødvendige for, at den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, kan benytte det efter dets formål, herunder til korrektion af fejl.

2. Det kan ikke ved aftale forhindres, at en person, der har ret til at benytte et edb-program, laver en sikkerhedskopi, for så vidt det er nødvendigt for denne benyttelse.

3. Den, der har ret til at benytte en kopi af et edb-program, kan uden rettighedshaverens tilladelse besigtige, undersøge eller afprøve edb-programmet for at fastslå, hvilke idéer og principper der ligger til grund for de enkelte elementer af edb-programmet, hvis dette sker i forbindelse med sådanne handlinger som indlæsning, visning på skærm, kørsel, overførsel eller lagring af edb-programmet, som han er berettiget til at udføre.

Artikel 6

Dekompilering

1. Rettighedshaverens tilladelse kræves ikke, når reproduktion af koden eller oversættelse af kodens form som omhandlet i artikel 4, litra a) og b), er en forudsætning for at skaffe de oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem et selvstændigt udviklet edb-program og andre edb-programmer, forudsat at følgende betingelser er opfyldt:

- a) handlingerne udføres af licenshaveren eller af en anden person, der har ret til at benytte en kopi af et edb-program, eller på disses vegne af en person, der har tilladelse hertil
- b) de oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet, har ikke tidligere været let og hurtigt tilgængelige for de i litra a) nævnte personer
- c) handlingerne er begrænset til de dele af det oprindelige edb-program, der er nødvendige for at opnå interoperabilitet.

2. Bestemmelserne i stk. 1 må ikke åbne mulighed for, at oplysninger indhentet i forbindelse med anvendelse heraf:

- a) benyttes til andre formål end at gøre det selvstændigt udviklede edb-program interoperabelt
- b) videregives til tredjemand, undtagen når dette er nødvendigt for at gøre det selvstændigt udviklede edb-program interoperabelt, eller
- c) benyttes til udvikling, fremstilling eller markedsføring af et edb-program, der i sin udtryksform i vid udstrækning svarer til det oprindelige, eller til nogen som helst anden handling, som krænger ophavsretten.

3. I overensstemmelse med bestemmelserne i Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker må bestemmelserne i denne artikel ikke fortolkes således, at de finder anvendelse på en måde, som på urimelig måde gør indgreb i rettighedshaverens legitime interesser eller er i modstrid med den normale udnyttelse af edb-programmet.

Artikel 7

Særlige beskyttelsesforanstaltninger

1. Uden at det berører artikel 4, 5 og 6, træffer medlemsstaterne i overensstemmelse med deres nationale

lovgivning passende foranstaltninger over for en person, som foretager en af de handlinger, der er anført i litra a), b) og c):

- a) enhver form for omsætning af en kopi af et edb-program, når den pågældende ved eller har grund til at tro, at det er en ulovlig kopi
- b) besiddelse i kommercielt øjemed af en kopi af et edb-program, når den pågældende ved eller har grund til at tro, at det er en ulovlig kopi
- c) enhver form for omsætning eller besiddelse i kommercielt øjemed af et hvilket som helst middel, hvis eneste formål er at lette ulovlig fjernelse eller omgåelse af tekniske indretninger, som måtte være blevet anvendt til at beskytte et edb-program.

2. En ulovlig kopi af et edb-program skal beslaglægges i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats lovgivning.

3. Medlemsstaterne kan fastsætte, at de i stk. 1, litra c), omhandlede midler skal beslaglægges.

Artikel 8

Beskyttelsens varighed

1. Beskyttelsen gælder for ophavsmandens levetid og 50 år efter hans død eller 50 år efter den længstlevende ophavsmands død; når edb-programmet er et anonymt eller pseudonymt værk, eller når en juridisk person i henhold til den nationale lovgivning anerkendes som ophavsmand til edb-programmet i overensstemmelse med artikel 2, stk. 1, varer beskyttelsen, indtil 50 år er forløbet efter det tidspunkt, da edb-programmet første gang lovligt blev gjort tilgængeligt for offentligheden. Beskyttelsen skal anses for at begynde den 1. januar i det år, der følger efter ovennævnte begivenheder.

2. De medlemsstater, som allerede har en længere beskyttelsesperiode end den, der er anført i stk. 1, kan opretholde den nugældende periode, indtil beskyttelsesperioden for ophavsretligt beskyttede værker mere generelt er blevet harmoniseret i EF-lovgivningen.

Artikel 9

Fortsat anvendelse af andre retsfor skrifter

1. Bestemmelserne i dette direktiv berører ikke anvendelsen af andre retsfor skrifter vedrørende f.eks. patenter, varemærker, illoyal konkurrence, forretningshemmeligheder, beskyttelse af halvlederprodukter eller aftalelovgivningen. Aftalemæssige bestemmelser, som strider mod artikel 6 eller mod undtagelserne i artikel 5, stk. 2 og 3, er ugyldige.

2. Bestemmelserne i dette direktiv finder også anvendelse på edb-programmer, der er udviklet før den 1. januar 1993, men berører ikke handlinger, der er afsluttet, og rettigheder, der er erklæret, inden denne dato.

*Artikel 10***Afsluttende bestemmelser**

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv inden den 1. januar 1993.

Når medlemsstaterne vedtager disse love og administrative bestemmelser, henvises der deri til dette direktiv, eller de skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen de nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 11

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 14. maj 1991.

På Rådets vegne

J. F. POOS

Formand